



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۱۸/۱۲/۲۳

نور وهاب خپاند

د سولې په اړوند د افغانستان د ملي پرمختګ گوند د دارالانشاء وړاندیز

هېوادوال، د گوند د مشرتابه او شوراگانو غړي پوهېږي چې زموږ ولس د تېل شوو جگړو له امله، په مقطعي توګه د لږې مودې له پاره په سوله کې ژوند کړېدی. زموږ زړور خلک ډير وختونه د تيرې کونکو او يرغلګرو په بېرته تمبولو او ماتولو اخته شوي چې په هېواد کې د ابادۍ او دموکراسۍ او دموکراتيک نظام د راوستلو چارې ورڅخه نيمګړې پاتې شوي دي. دغه فکتور افغانان وروسته پاتې او بي وزله ساتلي او په تاريخي حساسو شیبو کې يې د هېواد او خلکو د ملي لوړو ګټو د خونديتوب دايرې ته په پوره ځيرتيا، له پاملرنې محروم کړي دي. موږ پوهېږو چې سوله او دموکراتيک نظام موجود وی نو هرومرو سوله او دموکراسي خوا په خوا يو پر بل د ودي او پياوړتيا لامل ګرزی.

په تيرو ۴۰ کلونو کې جگړو د افغانستان خلک ځپلي، د سولې او دموکراسۍ د ټينګښت او خونديتوب موسسې يې له منځه وړي. که څه هم چې نړيوالې ټولني د افغانستان په اقتصادي، فرهنگي، ټولنيزو او پوځي سکتورونو کې مرستې جاري ساتلي، خو د بنسټي حکومتولۍ د نه شتون، فساد، زورواکۍ، مافيا او د سيمې او نړۍ د ځينو هېوادونو په تيره بيا د پاکستان او ايران د لاسوهنو د لاملونو له وجې، ولس په بي وزلي کې ژوند کوي، د خلکو په منځ کې د جگړه مارو او ترهګرو ټولنيز تکيه ځاي کمزوري او يا له منځه تللي نه دي. په کليو او ښارونو کې د پرديو په اشاره غلچکې بريدونه کيږي، ټولګټو موسسو، د ښوونې روزنې او روغتيا مرکزونو او نورو فرهنگي جوړښتونو ته ستر تاوانونه اړول شوي. د حکومت او وسله والو مخالفينو په جگړو کې د انساني تلفاتو په تيره بيا د ملکي خلکو، ښځو او کوچنيانو کچه د ملګرو ملتونو (يونما) د احصايو له مخې زره بوګنونکي ده.

اوږدې جگړې وښودله چې که سوله او ارامي هېواد ته رانه شي، د هېوادوالو بدمرغي به نوره هم زياته شي، د يو واحد ملت په توګه زموږ شتون به له لوي ګواښ سره مخامخ وي، سيمه او نړۍ به هم د هغې له ناوړه عواقبو بچ پاتې نه شي.

له دې کبله د افغانستان د ملي پرمختګ گوند تل د جگړې په مخالفت کې ودرېدلی او هر وخت يې د خپلو ګوندي اعلاميو او مصوبو په ترڅ کې د روانې جگړې په غاړو او د هغوي په ملاتړو غږ کړی چې بي درنګه جگړه بنده کړي، د هېواد وړانۍ او افغان وژني ته د پاي ټکی کيږدي. اوس چې د جگړې خواوي د هېوادوالو او زموږ د گوند د غوښتنو پولو ته نږدې شوي، په خپلو کې د لمرنيو تماسونو د نيولو په ترڅ کې هڅه کوي روانې اوږدې جگړې ته د حل يوه لار بيا مومي. زموږ گوند چې په افغانستان کې د سولې د راوستلو له پاره په هر ډول عادلانه هڅه خوښيږي او له هغې ملاتړ کوي د خپلو ګوندي شوراگانو او غړو وړاندیزونه د يوې طرحې په څير د گوند د دارالانشاء له ادرسه په لاندې ډول وړاندې کوي:

- لکه څرنګه چې په افغانستان، اندونيزيا، سعودي عربستان او يو شمير نورو ځايونو کې د اسلام د سپېڅلي دين د وتلو عالمانو بحثونو او فتواگانو وښودله چې په افغانستان کې روانه جگړه يوه سپېڅلي جگړه نه، بلکه د ورور، افغان او مسلمان وژني جگړه ده او د هغې هر ډول ادامه نوره حرامه بلل کيږي او بي له ځنډه ودرول شي، د گوند له خوا پر ځاي پريکړه بلل کيږي او د هغې د پلې کېدو له پاره بايد، په هغو هېوادونو او حلقاتو کلک زور واچول شي چې نور د خپلو ګټو په پار د القاعدي، مجاهد، طالب، داعش او نورو ترهګريزو پروژو له جوړولو، روزلو، تجهيزولو او افرازولو څخه چې ان په خپلو تاکتيکي فعاليتونو کې انسانيت او اسلاميت ته سپکاوی کوي، د بشر حقوق تر پښو لاندې کوي، لاس واخلي او د سرغړونې په صورت کې ترهګر پالي ملکونه او کړۍ څنډې ته تيل وهل شي او سخت بنديزونه پرې ولګول شي.

- د افغانستان له پاره سوله د يو بهير په چوکاټ کې راوستل اړين بريښي. په دې بهير کې بايد ټولې هغه غاړې او خواوي ګډون ته وهڅول شي، څوک چې جگړه مخته بيايي او څوک يې چې په ملاتړ کې ولاړ دي. خدای مه کړه که جگړه کونکې ډلې وويشل شي، يوه يا دوه خواوي د سولې د بهير لار خپله کړي او ځينې خواوي د جگړې په

مخته وړلو اصرار وکړي او د بیلا بیلو خواؤ ملاتړي هم ورته چلند وکړي ، پوره سوله نه راځي . همدا اوس د طالبانو په لیکو کې او د افغانستان دننه هغه سیاسي ډلې چې د سولې په راتلو کې خپل شرایط وړاندې کوي او یا هغه هېوادونه او کړی چې د افغانستان د سولې سره ځانونه په یو ډول تړاؤ کې ویني او هر یو د خپلې خوښې سولې له پاره کار کوي ، داسې چلندونه د سولې بهیر او د تازه پیل شوي دیا لوگ په وړاندې یو گواښ بلل کيږي . سوله باید د ټول افغانستان له پاره وشي ، نه د یو څو رقیبو ډلو د گټو او موقعیتونو د خوندي کولو او یا د هغوي د نړیوالو ملاتړو د گټو د تعین او ساتنې په موخه . گوند د سولې بهیر په چوکاټ کې په جگړه کې د بنسټو خواؤ او د هغوي د ملاتړو په گډون چې سوله په کې ونه ویشل شي ، د سولې په کېدو ټینگار کوي .

- د جگړې دواړو غاړو (حکومت او طالبانو) ښایي یو بل ته تر اوسه درانه تلفات رسولي وي ، خو کوم زیانونه چې د افغان وژونکي روانې جگړې له امله ولس ته اوښتي له تخمین وتلې دي . خلک د جگړې په ډگر کې بې دفاع پاتې شوي او ان هیڅ لوري ورباندې خیال نه دی ساتلی . له بلې خوا که د سولې په دیا لوک کې د جگړې خواوي او د هغوي ملاتړي په خپلو شرایطو وړاندې کولو او منلو ټینگار وکړي او سوله رانه شي ، د عادي خلکو حقوق به نور هم تر پښو لاندې شي . گوند د جگړې له غاړو او سیاسي کړيو څخه غواړي چې د سولې په خبرو کې ضرور د خلکو ریښتینو استازو ته د گډون زمینه برابره کړي ، د هغوي خبرې او وړاندیزونه واورې او هغه د سولې بهیر د بریالیتوب په موخه له نظر ونه غورځوي . بری د هغه چا دی ، چې خلک یې پر خوا وي .

- د افغانستان په جگړو کې چې چا توپک چلولی او د هېواد د یوې برخې کنترول یې په لاس کې دی ، نه شي کولی سوله یوازې د خپل ځان او یا خپلې ډلې میراث وگڼي . د سولې د راوستلو له پاره د هېواد د هغه سیاسي گوندونو ، مدني ټولنو ، ځوانانو ، ښځو او خپلواکو ملي شخصیتونو رول او گډون ته زمینه برابرول اړین دی چې د جگړې په ټوله موده کې یې د هېوادنی سولید راستنېدو او د دموکراسۍ د تامین له پاره هر اړخیز کار کړی دی . گوند ټینگار کوي چې د پورته یاد شوي افغاني کتگوریو وړ استازي دي د سولې په بهیر کې شامل کړل شي او د هغوي نظریو او وړاندیزونو ته دې په اهمیت وکتل شي .

- څرنگه چې زموږ په خلکو تیل شوي جگړه نیابتي ده ، ښایي د هغې څخه د ځان ژغورنې واک هم د هېوادوالو په لاس کې نه وي . که چېرې جگړه په نوبت وي افغان ولس نږدې نیمه پیری په جگړو کې بنسټل وساتل شو . نو ځکه د دې وخت راغلی چې د ملگرو ملتونو سازمان ، نړیواله ټولنه په تیره بیا غرب او د امریکا متحده ایالات د افغانستان په خاوره د نښلول شوي جگړې ددریدو عملي هلې ځلې وکړي . موږ پوهیږو چې د نیابتي جگړې لوبغاړي غواړي چې د سولې بهیر په جریان کې هم په افغانانو خپله خاوره تنور وگرځوي او هم د هغوي نړیوال ملاتړي له ذهنې وارخطایې سره مخامخ کړي چې د سولې بهیر ټکنی وښيي . خو د افغانستان د ملي پرمختگ گوند په باور ، په یو وخت د وسله والو مخالفینو او نورو ترهگرو ډلو په لوژستیکي ، اوپراتیفي ، پلانگزارۍ او تبلیغاتي مرکزونو د زور راوړلو ، د هغوي بهرني ملاتړي د مرسته کولو له ظرفیت څخه د غورځولو او د افغانستان د وسله والو ځواکونو د فعالیتونو دهمغږۍ او پیاوړتیا ، وړاندیزونو پلې کولو ته د حکومت او نړیوالې ټولني پاملرنه ورگرځول ، د سولې بهیر د وړاندې تگ په موخه اړین بلل کيږي .

- لکه چې پاس ورته اشاره شوي ، د سولې بهیر د وړاندې تگ او بریالې کولو د څرنگوالي په اړوند ښایي د عادي افغانانو تر منځ د نظر تفاوتونه وي او ځینې به د خپلې خوښې سوله غواړي . خو په یوه عام چلند غوره گولو هېوادوال مکلف کيږي . کله چې په دې برخه کې د سیاسي گوندونو د چلند بحث را وړاندې کيږي ، وطنپالونکو او دموکراتیکو گوندونو ته په کار دي د سولې بهیر په هکله د نظر په یوه ورته اجماع ، چې د سولې د راستنېدو عملي چاره په کې له ورايه څرگنده شي ، گډ کار وکړي . د ملي پرمختگ گوند د مشرتابه هیئت تیار دی د علاقه لرونکو گوندونو سره د داسې یوې اجماع د جوړولو په نوبت کې په شریکه کار وکړي ، خو د سولې بهیر په باب د خلکو او گوندونو د نظر د اشتراک ټکي لاپیر او د اوسني نظریاتي نوسان څخه د وتلو وړ لاره پېدا کړي .

- په مشخص ډول د افغانستان د ملي پرمختگ گوند له لیدلوري څخه ویلی شو چې سوله باید د ټولو افغانانو وي ، د سولې په نامه په هېواد کې د واک نوي جزیرې جوړې نه شي ، سوله باید ښاغلی او داغلی ونه لري . هغه شرطونه د سولې د راتگ له پاره ومنل شي چې د هېواد خپلواکۍ ، ملي واکمنۍ ، ځمکنۍ بشپړتیا ، دموکراسۍ ، د خلکو په گټه قوانینو او رامنځته شوي ارزښتونو ته تاوان پېښ نه کړي . همدارنگه د هغو وسله والو مخالفینو عزت ، حقوق ، امنیت او اهمیت ته جدې پاملرنه اړینه ده چې د سولې بهیر مني او په هغه کې د ځان ځایولو هڅه کوي . ټول هغه کوښښونه چې د سولې بهیر د غاړو تر منځ ناوړه سیالي زیروي ، د امتیاز اخستو په ناوړه اندیښنه کې یې اچوي ، د باور د له منځه وړلو لامل کيږي په پوره مهارت یې اغیزې شي .

- په ټوله کې زموږ گوند د افغانستان د سولې د پیل شوي بهیر څخه ملاتړ کوي ، د هغه په پلې کولو کې ټوله گوندي پوه او مهارت په کار اچوي ، وړاندیز کوي چې سوله باید د افغانانو مال وي او د هغوي په وسیله وشي . نړیواله ټولنه د هېواد د سولې د بیلا بیلو خواؤ په آماده کولو کې لاس وکړي ، اجازه ورته کړي چې د سیمې او نړۍ یو شمیر مغرضي کړۍ او هېوادونه د سولې بهیر په بې مانا نړیوالو غونډو او په هغې کې د خپلې خوښې غاړې ته د لابي کولو په سیاسي نندارو ، وویشي . افغانان باید هوبنیار وي چې د خپل ملک د سولې بهیر د نړیوالو او سیمه ایزو

ناوړه رقابتونو له کرغیرنو منگولو راوباسی ، د سولي په خاطر لمری افغانان د نظر اجماع پیدا کړي ، هغوي چې د سولي بهیر سپر کوي او په اثر یې گروپیکې گټې خوندي کوي سولي ته په ریښتوني کار کولو کې وهڅول شي ، له دې وروسته افغانان په نړیواله ټولنه زور واچوي چې د افغانستان د سولي بهیر اړوند بین المللي اجماع داسي پیاوړي شي چې د سيمي هېوادونو ته د سولي په بدل کې د افغانستان د اوبو ، حساس جغرافیوي موقعیت،دمخکی لاندی کولو ، طبیعي زیرمو ، فرهنگي ټولنیزو امکاناتو څخه د سؤ استفادي امکانات په لاس ورنه شي .

د افغانستان د ملي پرمختگ گوند د پورتنیو او دې ته ورته پیشنهادونو په وړاندي کولو سره غواړي یو واری بیا د سولي د پیل شوي بهیر اړوند د خپل گوندي موقف څرگندونه وکړي ، په داسی حال کې چې خپله هغی ته د کار کولو ډاډ وړاندي کوي ، له نورو سیاسي ، مدني ټولنو او د هېواد د بیلابیلوکتگوریو څخه هیله کوي چې د پورتنیو او دې ته ورته نورو وړاندیزونو په بداینه او پلي کولو کې خپل فکر څرگند او د سولي په بهیر کې د فعال ورگډیدو ، د بهیر په هر مور کې هغه له ناسمو ککلیچونو څخه د بچولو په وطنی کار کې گړندی ونډه واخلي .

په درناوي